

УДК 635.633

РОЗРОБКА ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ ОГІРКА ПОСІВНОГО В УМОВАХ ЗАКРИТОГО ГРУНТУ

Манушкіна Т. М., канд. с.-г. наук

Коськовецький Д. О., магістрант

Миколаївський національний аграрний університет

Огірок посівний в умовах закритого ґрунту є найбільш врожайною, рентабельною, скоростиглою, маловибагливою до світла культурою, що вирощується в усіх світлових зонах. Основним завданням вирощування даної культури у закритому ґрунті є забезпечення населення у зимово-весняний та літньо-осінній періоди свіжою овочевою продукцією. Плоди огірків містять лише 4,0-6,0 % поживних речовин, але в свіжому, засоленому та маринованому вигляді мають високі смакові якості, зокрема, високий вміст ферментів і мінеральних солей, що необхідні для кращого засвоєння їжі.

Ефективність вирощування огірка у теплицях значно залежить від температури повітря. Температура впливає на біохімічні процеси фотосинтезу, дихання та інші метаболічні системи рослин. Сприятливі температурні умови підвищують інтенсивність фотосинтезу, посилюють засвоєння поживних речовин і нагромадження їх у продуктивних органах. Значна кількість робіт показує, що для рослин огірка найбільш сприятливою є температура 22-24 °С. Найбільшу небезпеку для рослин представляють різкі перепади температури повітря протягом доби. Навіть якщо денна температура повітря нормальна, а нічна нижче 12 °С, ріст плодів припиняється, хоча вегетативна маса розвивається. При підвищенні температури вище 35 °С і зниженні нижче 12-15 °С пилок рослин стає нежиттєздатним, квіти погано запилюються і зав'язі опадають.

Однак при сучасному значному зростанні цін на природній газ та засоби захисту рослин вирощування огірка за традиційними технологіями стає нерентабельним. У зв'язку з цим перед тепличними господарствами постало питання пошуку альтернативних технологій. Зокрема, в кліматичних умовах зони південного Степу України однією з таких технологій може бути вирощування огірка у літньо-осінню зміну без опалення та застосування біопрепаратів для підвищення стійкості рослин до стресу, стимулювання росту та захисту від хвороб. При цьому необхідно вивчити особливості росту та плодоношення рослин огірка при відхиленні від оптимальних температур та провести економічну оцінку прийомів вирощування.

У результаті проведених досліджень виявлено позитивний вплив біопрепаратів Гаупсин, Мегафол та Тріходермін на ріст та розвиток рослин, зменшення прояву і поширення фузаріозного в'янення і пероноспорозу, та збільшення урожайності огірка в умовах закритого ґрунту. Найбільш оптимальний вплив на ріст і розвиток рослин огірка відмічено при комплексній почерговій обробці рослин біопрепаратами Гаупсин, Мегафол

та Триходермін. Порівняно з контролем у гібриду Кібрія F₁ приріст висоти головного стебла становив 61,0 см та формувалося додатково 7,0 шт. листків. У гібриду Еколь F₁ приріст відповідних біометричних параметрів становив 47,0 см і 5,0 шт.

Установлено високу ефективність біопрепаратів Гаупсин, Мегафол та Триходермін. щодо зменшення ураження рослин огірка фузаріозним в'яненням. У гібриду Кібрія F₁ поширення хвороби порівняно з контролем зменшувалося на 46,3 %, а у гібриду Еколь F₁ зменшення становило 28,8 %. Виявлено, що найбільший ефект щодо зменшення ураження рослин огірка пероноспорозом спостерігався на рослинах обох гібридів при комплексному застосуванні біопрепаратів. У гібриду Кібрія F₁ поширення хвороби зменшувалося на 31,6 %, а у гібриду Еколь F₁ – на 22,0 %.

Установлено, що урожайність гібридів огірка значно залежала від генотипу. При вирощуванні без біопрепаратів урожайність гібриду Кібрія F₁ становила 9,1 кг/м², а гібриду Еколь F₁ – 7,4 кг/м². Найбільшу прибавку урожаю одержано при комплексній почерговій обробці рослин огірка біопрепаратами Гаупсин, Мегафол та Триходермін. У гібриду Кібрія F₁ прибавка урожаю до контролю складала 4,8 кг/м². У гібриду Еколь F₁ обробка біопрепаратами забезпечувала прибавку урожаю до контролю 8,3 кг/м².

Обробка біостимуляторами сприяла підвищенню товарної якості продукції. У досліджуваних гібридів частка нестандартної продукції становила 1,3-1,5 % порівняно з 4,1-5,9 % у контролі. Найбільше підвищення рівня рентабельності відмічено у обох гібридів при комплексній почерговій обробці рослин біопрепаратами Гаупсин, Мегафол та Триходермін. Рівень рентабельності у гібриду Кібрія F₁ становив 102,7 %, у гібриду Еколь F₁ – 99,5 %.